

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Historia pracy socjalnej**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **24-PCDL-HSO**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **praca socjalna**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Anna Michalska, dr hab., anna_michalska@poczta.onet.pl**
11. Język wykładowy: **j. polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie):

Częściowo tak, w formie przesyłania dodatkowych informacji dotyczących źródeł wiedzy.

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	Przekazanie wiedzy o historycznych źródłach pracy socjalnej i kierunkach jej rozwoju na tle dziejów myśli o społeczeństwie, od greckiej filantropii, poprzez idee średniowieczne i oświeceniowe do współczesnych ideologii uzasadniających sens pracy socjalnej.
C2	Przekazanie wiedzy o przyczynach i przebiegu problemów społecznych w różnych okresach historycznych i sposobach ich rozwiązywania przez

	państwo, kościół, bractwa, organizacje społeczne i stowarzyszenia.
C3	Przedstawienie rozwoju form pomocy, kultury dobroczynności i filantropii oraz procesu tworzenia się instytucji pomocowych i rozwoju nieprofesjonalnych form wsparcia od starożytności do współczesności ze szczególnym uwzględnieniem średniowiecza i oświecenia.
C4	Przedstawienie idei pracy socjalnej oraz metod udzielania pomocy zawartych w poglądach wielkich społeczników, filantropów i twórców profesjonalnej pracy socjalnej.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):
nie obowiązują

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
HSO_01	Definiuje prawidłowo rolę filozofów, ojców kościoła, myślicieli społecznych oraz prekursorów pracy socjalnej w tworzeniu idei pomocy.	K_W07; K_W08, K_W10, K_W22
HSO_02	Wskazuje prawidłowo na rolę państwa, kościoła, bractw, organizacji i stowarzyszeń w rozwiązywaniu problemów społecznych w różnych okresach historycznych	K_W22, K_W23, K_W25 K_K01
HSO_03	Stosuje właściwe określenia przy charakterystyce działań pomocowych różnych instytucji państwowych i kościelnych	K_U06, K_U08
HSO_04	Interpretuje prawidłowo ideały zawarte w poglądach filantropów, społeczników i twórców idei pomocy braterskiej	K_U08, K_U18
HSO_05	Dobiera właściwe określenia charakteryzujące formy organizacyjne oraz zasady działania pomocy i opieki we wszystkich okresach historycznych	K_K09, K_U06, K_U08,

HSO_06	Interpretuje prawidłowo przyczyny powstawania określonych form organizacyjnych opieki i wsparcia oraz przyczyny tworzenia metod pracy społecznej	K_U06, K_U08,
HSO_07	Korzysta ze źródeł literaturowych celu pogłębienia wiedzy na temat historii pomocy społecznej i opieki nad kategoriami ludzi wykluczonych	K_U14; K_U20

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Filozofia grecka jako filozofia człowieka – m. in. mit prometejski jako myśl bezgranicznego poświęcenia. Państwo według Platona i Arystotelesa. Filantropia grecka. Rzym jako państwo opiekuńcze, rzymskie formy pomocy społecznej.	HSO_01, HSO_04, HSO_05
Ideały pomocy w poglądach św. Franciszka. Rozwój form pomocy w wiekach średnich i idea franciszkańska, koncepcja "Caritas". Działalność Bractw na rzecz potrzebujących, zorganizowana pomoc społeczna. Rozwój szpitalnictwa, hospicjów. Różne formy dobroczynności jako sposoby zwalczania problemów społecznych w średniowieczu. Rola kościoła w opiece nad ubogimi i chorymi. Wspólnoty szpitalne. Rozwój instytucji charytatywnych w średniowiecznej Francji. Bractwa duchowne i świeckie i ich rola w niesieniu pomocy dla ubogich i chorych.	HSO_01, HSO_02, HSO_03, HSO_05
Poglądy Frycza Modrzewskiego na problemy społeczne. Działalność Piotra Skargi na rzecz ubogich. Instytucje opiekuńcze w XVII wieku w Polsce i Europie. Specyfika instytucji opiekuńczych w dużych miastach.	HSO_01, HSO_02, HSO_03 HSO_05, HSO_06
Koncepcja państwa opiekuńczego. Thomas Hobbes, John Locke. Poglądy Thomasa More'a na organizację opieki. Idealne społeczeństwo w poglądach Franciszka Bacona. Filantropia w wieku Oświecenia. Działania i ideologie służące filantropii.	HSO_01, HSO_02, HSO_03, HSO_04
Poglądy i działalność Fryderyka Skarbka na opiekę publiczną i przyczyny ubóstwa. Praca na rzecz podnoszenia wiedzy i moralności w środowiskach	HSO_01, HSO_02, HSO_03

wiejskich. Zgromadzenia zakonne w XIX i cele ich funkcjonowania. Społecznicy wieku dziewiętnastego w Polsce i dziewiętnastowieczna myśl społeczna - jej klasyczne przykłady.	HSO_04, HSO_05
Prekursorzy pracy socjalnej w świecie. Działalność Thomasa Chalmersa – ojca pracy socjalnej. Jane Adams i jej koncepcja siedlisk społecznych. Mary Richmond – jej działania w kierunku unaukowania pracy socjalnej. Alice Salomon – prekursorka feminizmu w niemieckiej pracy socjalnej.	HSO_01, HSO_04, HSO_06,
Prekursorzy pracy socjalnej w Polsce – Helena Radlińska, Aleksander Kamiński. Sylwetki wielkich polskich społeczników. Historia kształcenia do pracy socjalnej w Polsce i świecie. Studium Pracy Społeczno-Oświatowej i zasady kształcenia.	HSO_01, HSO_04, HSO_05 HSO_06
Formy pomocy podczas I wojny światowej. Pomoc w okresie II wojny światowej. Formy pomocy w okresie powojennym. Rozwiązania prawne podstaw pomocy państwowej dla określonych kategorii społecznych.	HSO_03, HSO_05, HSO_06,
Kształcenie do pracy socjalnej. Przegląd form i założeń programowych. Rozwój badań nad pracą socjalną i dla pracy socjalnej w Polsce. Instytucjonalizacja pracy socjalnej w Polsce.	HSO_05, HSO_06, HSO_07,
Rozwój metod pracy socjalnej i ich specyfika w Stanach Zjednoczonych oraz w Europie. Historyczna zmienność metod pracy socjalnej. Etapy profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego.	HSO_05, HSO_06, HSO_07,

5. Zalecana literatura:

- 1) Radwan-Pragłowski J., Frysztański K., Miłosierdzie i praktyka. Społeczne dzieje pomocy człowiekowi. Katowice 2009
- 2) Goglin J. L., Nędzarze w średniowiecznej Europie, Volumen, Warszawa 1998
- 3) Radwan-Pragłowski J., Frysztański K., Społeczne dzieje pomocy człowiekowi, od filantropii greckiej do pracy socjalnej, Warszawa 1996
- 4) Bocheńska-Seweryn M., (red.), Wypisy z wybranych zagadnień pracy socjalnej, Kraków 1994
- 5) Radlińska H., Pedagogika społeczna, Wrocław 1961
- 6) Landes D. S., Bogactwo i nędza narodów, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, Warszawa 2000

- 7) Królikowska J., Socjologia dobroczynności. Zarys problematyki biedy i pomocy na tle doświadczeń angielskich, Wyd. Żak, Warszawa 2004
- 8) Kołodziej-Durnaś A., Alice Salomon – pionierka ruchu kobiecego i profesjonalizacji pracy socjalnej (w:) Kobiety w pracy socjalnej (red.) A. Kotlarska-Michalska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2013
- 9) Kolankiewicz M., Porzuceni i powierzeni trosce. Dom małych dzieci, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 2002,
- 10) Leś E., Kształcenie pracowników socjalnych, Warszawa 1991
- 11) Aymard M., (red.), Biedni i bogaci, PWN, Warszawa 1992
- 12) Kotlarska-Michalska A., Społeczne i jednostkowe uwarunkowania pomocy drugiemu człowiekowi (w:) M. Piorunek (red.) Społeczne i jednostkowe konteksty pomocy, wsparcia społecznego i poradnictwa. Koncepcje – Dyskursy – Inspiracje, tom I, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2018, s. 19-45,
- 13) Góra W. A., Tradycje opieki i pomocy społecznej w Polsce, „Praca Socjalna” 1989, IV nr 2
- 14) Żukiewicz A., Profesor Helena Radlińska w służbie ludziom. Obraz teoretyka, badacza, nauczyciela oraz działacza społecznego, (w:) Kobiety w pracy socjalnej (red.) A. Kotlarska-Michalska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2013

Prawie wszystkie polecane pozycje literatury są dostępne w bibliotekach.

Niedostępne są pozycje nr 10, 13 i są one przekazywane studentom w formie skserowanej

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	

Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) - prezentacja książek historycznych pokazujących np. średniowieczne formy pomocy oraz przekazanie studentom szczegółowego wykazu literatury wykorzystywanej w treściach wykładu	X

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu						
	HSO_01	HSO_02	HSO_03	HSO_04	HSO_05	HSO_06	HSO_07
Egzamin pisemny							
Egzamin ustny							
Egzamin z „otwartą książką”							
Kolokwium pisemne	X	X	X	X	X	X	X
Kolokwium ustne							
Test							
Projekt							
Esej							
Raport							
Prezentacja multimedialna							
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)							

Portfolio							
Inne (jakie?) -							
...							

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

	Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20
	Inne (jakie?) -	
SUMA GODZIN		70
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):

dobry plus (+db; 4,5):

dobry (db; 4,0):

dostateczny plus (+dst; 3,5):

dostateczny (dst; 3,0):

niedostateczny (ndst; 2,0):

Zasady zaliczania przedmiotu - zaliczenie pisemne składające się z pięciu pytań dotyczących wiedzy wykładowej oraz podanych lektur podstawowych. Studenci otrzymują wykaz 48 zagadnień obowiązujących na zaliczeniu. Lista zagadnień jest przedstawiona na pierwszym wykładzie oraz przesłana elektronicznie, również lista wszystkich lektur na których opierają się wykłady.